

Zápis ze setkání s poskytovateli služeb pro děti se zdravotním postižením a jejich rodiny

Datum: 25.5.2023

Místo konání: MAS Pošumaví, Plánická 174, Klatovy a online

Přítomni: Bratrychová Andrea, Tichý svět

Dlesková Jitka, pečující osoba (online)

Dzidová Adéla, pečující osoba

Eberlová Tereza, CpKP ZČ

Edlová Vendula, Oblastní charita Klatovy (online)

Gjugja Adriana, Tichý svět

Homolková Marie, MAS Pošumaví

Javorská Jana, Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb

Kábová Jiřina, MAS Pošumaví, homesharing

Kanická Michaela, OSVZ MÚ Klatovy

Kaňková Jana, MAS Pošumaví, podpora paliativní péče, pečující osoba

Mizeráková Bibiana, pečující osoba

MIha Verouska, pečující osoba (online)

Silovská Kateřina, Raná péče Kuk (online)

Skalová Foster Pavla, Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb

Skřivanová Kamila, pečující osoba (online)

Součková Sabina, pečující osoba

Soušková Daniela, ZŠ speciální a PŠ Diakonie Merklín (online)

Šafaříková Miroslava, OSVZ MÚ Sušice (online)

Špatenková Ivana, ÚP Klatovy

Ticháčková Lenka, UCHO, SAS Berkana a Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR (poradna), pečující osoba

paní Vlasáková, pečující osoba

pracovnice OSVZ MÚ Horažďovice (online)

Program setkání a struktura zápisu:

- představení sociálních služeb, aktivit a dalších služeb pro děti ve věku 0-15 let a jejich rodiny z Klatovska, Domažlicka, Sušicka a Horažďovicka
 - ✓ **Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb – raná péče**
 - ✓ **Homesharing**
 - ✓ **ZŠ speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín**
 - ✓ **Oblastní charita Klatovy – osobní asistence**
 - ✓ **Tichý svět – sociální rehabilitace, odborné sociální poradenství, tlumočnické služby**
 - ✓ **UCHO, SAS Berkana – sociálně aktivizační služba**
 - ✓ **Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR – odborné sociální poradenství**
 - ✓ **Charita Sušice – terénní odlehčovací služba**
 - ✓ **Hospic sv. Jana N. Neumanna, Domácí hospic sv. Markéty – terénní odlehčovací služba**
 - ✓ **Diecézní charita Plzeň, Volnočasové kluby Duha – sociálně aktivizační služba**

✓ **Úřad práce – pracovnice na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

- zdroje informací o sociálních službách
- potřeby rodin pečujících o děti či dospělé se zdravotním postižením
- diskuze o možnostech zajištění potřebných služeb

Po úvodním přivítání a stručném představení účastníků byly prostřednictvím prezentace k setkání představeny jednotlivé služby, projekty a školská zařízení, které působí ve vybraných regionech. Paní Skalovou z rané péče Diakonie ČCE byly doplněny ještě speciální škola v Horažďovicích a státní škola v Sušici.

Poté byly prezentovány jednotlivé sociální služby a aktivity podporující pečující osoby v daných regionech:

➤ ***Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb – raná péče***

Jedná se o službu, která je zařazena mezi preventivní sociální služby, je určena pro rodiny, které pečují o dítě se zdravotním postižením nebo ohroženým vývojem v raném věku. Hlavním smyslem je, aby se rodina zorientovala v situaci, kdy zjistí postižení či neobvyklý vývoj svého dítěte, buď hned po narození nebo v průběhu života.

Služba je terénní, pracovnice dojíždí za rodinami domů. V Plzeňském kraji fungují 4 rané péče, přičemž 3 z nich jsou terénní (Diakonie, Kuk a Tamtam) a poslední, Motýl, má kombinovanou formu terénní a ambulantní. Při konzultacích se rodinám poskytuje komplexní poradenství ve všech oblastech, ve kterých to rodina potřebuje – vývoj dítěte, příspěvky na péči, průkaz OZP, směřování dítěte k dalšímu vzdělávání, předávání kontaktů na odborníky, terapie. Poskytována je také psychosociální podpora pro rodiče, kteří se potýkají s neočekávanou náročnou situací a potřebují se v ní zorientovat a „naučit chodit“.

Pracoviště Diakonie funguje od roku 1994, poskytuje službu ve 4 krajích (Praha, Středočeský, Ústecký, Plzeňský), v našem kraji má služba sídlo v Klatovech, odkud dojíždí za rodinami po celém Plzeňském kraji. Celé pracoviště rané péče spolupracuje aktuálně asi s 300 rodinami, pracoviště v Plzeňském kraji zhruba s 50 klientskými rodinami a na území MAS Pošumaví se jedná o cca 20 rodin. Službu v kraji zajišťují 3 pracovnice.

➤ ***Homesharing***

Myšlenka vznikla v Irsku kolem roku 1985. Tato forma odlehčovací služby probíhala nejprve komunitně, poté byla legislativně upravena. Do ČR tuto myšlenku přinesla organizace Děti úplňku, nezisková organizace, která homesharing poskytuje, propaguje a metodicky vede. Aktuálně funguje homesharing v několika krajích ČR, v Plzeňském kraji zatím ne. Nedávno vznikla v kraji organizace Modrý kos zabývající se homesharingem, organizace získala finanční podporu v rámci projektu MAS Pošumaví. Projekt je na 3 roky, během kterých by se v rámci homesharingu mělo spárovat 5 rodin. Homesharing je sdílená péče, forma odlehčovací služby, která není upravena zákonem o sociálních službách, je na bázi komunitní (vzájemné) pomoci. Dítě s postižením přichází z tzv. primární rodiny do hostitelské rodiny na různě dlouhou dobu dle domluvy a hostitelská rodina pečuje o dítě s postižením, jako by to byl člen její rodiny. Benefity této sdílené péče: pro děti s postižením získání nových zkušeností v novém prostředí s novými lidmi, pro primární rodinu možnost si odpočinout a pro hostitelskou rodinu možnost projevit empatii, možnost o někoho pečovat a získání nových zkušeností.

Pozice v homesharingovém týmu: primární rodina = rodina dítěte s postižením, o kterou nejvíce pečuje adaptační průvodce; hostitelská rodina, o kterou pečuje koordinátor hostitelů. Rodiny procházejí procesem spárování. U primární rodiny se zjišťují potřeby dítěte, očekávání rodiny, jejich představy týkající se rozsahu a další. Hostitelské rodiny se pečlivě vybírají, procházejí pečlivou přípravou, kdy se prostřednictvím několika setkání a školení připravují na přesně daný typ postižení dítěte, které k nim přijde. Po celou dobu homesharingu mají všichni zúčastnění individuální podporu – rodiny se setkávají, mají možnost konzultovat různé problémy, stará se o ně, jak lektor, tak sociální pracovníci, adaptační průvodci i koordinátoři, probíhá také supervize.

V rámci projektu MAS Pošumaví se tým homesharingu skládá ze 4 pracovníků, aktuálně probíhá propagace, jejímž cílem je oslovit a získat vhodné hostitelské rodiny, pracuje se na PR a informování veřejnosti o aktivitě. Propagace bude probíhat lehkou formou zhruba do konce prázdnin, v září bude spuštěna ostrá kampaň, v rámci které by pracovníci chtěly oslovit konkrétní hostitelské rodiny, které poté budou procházet školením, buď vyškolenými lektory v rámci týmu homesharingu, nebo lektory Děti úplňku.

Pečující rodiny, které mají zájem o homesharingu, mohou kontaktovat pracovníce homesharingu.

Cílová skupina homesharingu: rodiny, které mají primárně dítě s mentálním postižením, možno v kombinaci s autismem nebo pohybovým postižením, od 3 do 15 let. Zvažuje se ještě posunutí horní hranice do 18 let.

V rámci projektu se bude také řešit udržitelnost homesharingu tak, aby mohl po skončení projektu pokračovat. Pracovníci budou evidovat zájem ze strany rodin, které mají nyní malé děti a zatím si nedovedou představit je někomu předat, což se ale třeba za pár let může změnit. Vizí do budoucna je také zapojit do homesharingu obce, které by zajištění pomoci pro konkrétní rodiny mohly podpořit finančně.

Podílí se nějak finančně na homesharingu primární a hostitelské rodiny?

V rámci smlouvy, která je uzavřena, mají Děti úplňku stanový ceník se symbolickými částkami – např. primární rodina přispívá např. na dopravu dítěte nebo návštěvu kulturního zařízení, částky jsou v řádu desítek korun. Je to z toho důvodu, aby hostitelská rodina nemusela řešit finance na návštěvu kina apod. Hostitelská rodina se účastní dobrovolnicky. Některé hostitelské rodiny, které jsou na tom finančně dobře, spoří obdržený poplatek dítěti. Konkrétní podmínky se ještě nastavují. Poplatek je také motivací pro primární rodinu, aby dodržovala dohodnuté termíny, aby je zbytečně nerušila apod.

Jak proces probíhá? Jak je to s důvěrou (je důležité, aby si rodiny sedly)? Zda se toho hostitelské rodiny nebojí? Jaké jsou odezvy ze všech účastníků ze stran?

Konkrétní zkušenosti a odezvy v našem kraji zatím pracovníci nemají, aktivita je v začátcích. Velká důležitost a pečlivost je věnována procesu párování, který také proto trvá tak dlouho – pečlivý výběr hostitelských rodin, dlouhé vzdělávání, práce adaptačních pracovníků a hledá se, aby si sedělo dítě s hostitelskou rodinou (aktivní dítě k aktivní rodině apod.). Zpracovává se plán péče, obsahující podmínky stanovené primární rodinou. Hostitelskými rodinami mohou být i jednotlivci – největší podmínka je mít zázemí, kam si hostitel může dítě brát. Možností je i „kamarád na odpoledne“, vzhledem k tomu, že se mohou účastnit i děti na vozíčku, kdy je komplikované zajistit potřebné podmínky v domácnosti u hostitelské rodiny. Doba péče o dítě z primární rodiny je různá, nastavuje se individuálně, dle domluvy s primární rodinou, může to být jedno odpoledne, celý den, víkend.

➤ **ZŠ speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín**

Škola je zaměřena na děti se středním a těžkým mentálním postižením, postižením více vadami a poruchou autistického spektra ve věku od 5 do 26 let. Škola provozuje 3letý přípravný stupeň pro žáky od 5 let. Podmínkou pro přijetí do školy je doporučení ze speciálního pedagogického centra. V Sušici škola funguje od roku 2007 a aktuálně má 18 žáků. Kapacita je aktuálně plná, vzhledem k plným prostorám nelze kapacitu zařízení zvětšit. Výuka probíhá ve 3 třídách, dále je k dispozici kuchyň s jídelnou a herna. Škola je v provozu denně od 7.00 do 15.30 hod. Pro děti nabízejí ranní a odpolední družinu tak, aby provoz vyhovoval také rodičům.

Každý žák pracuje dle svého individuálního vzdělávacího plánu vypracovaného ve spolupráci s odborníky a rodiči, obsah vzdělávání vychází z úrovně žakových schopností a potřeb. Škola nabízí různé alternativní výukové metody, zaměřuje se hlavně na alternativní komunikaci, neboť má řadu žáků s autismem.

Veškeré informace je možné získat na webových stránkách školy: <https://www.specialniskolamerklin.cz/susice/>, kde je k dispozici i virtuální prohlídka školy. Dotazy je možné pokládat e-mailem: skola.susice@spsmerklin.cz.

Jak je na tom škola s kapacitou? Zda je dostatečná nebo musí škola odmítat zájemce?

Aktuálně končí 4 žáci praktické školy, kterou škola provozuje vedle základní školy a která je určena pro žáky do 26 let. Kapacitu nyní škola využívá naplno. Zatím škola nemusí odmítat zájemce, zatím se vždy podařilo uspokojit požadavku ze strany rodičů.

Doplnění od paní Skalové z rané péče: speciální škola v Sušici je jediná možnost, kde si děti s těžkým zdravotním postižením mohou plnit předškolní povinné vzdělávání tím, že má předškolní ročník. Paní Skalová má zkušenosti s tím, že sušické mateřské školy odmítají děti s těžkým postižením. Vzhledem k počtu klientů rané péče na Sušicku může být kapacita speciální školy během krátké doby nedostatečná.

➤ **Oblastní charita Klatovy – osobní asistence**

Informace předány paní Eberlovou. Služba působí na Klatovsku a je určena osobám se zdravotním postižením bez omezení věku, potencionálně je tedy vhodná i pro rodiny s dětmi. Aktuálně však služba shání nové zaměstnance, aby mohla uspokojit poptávku po službě, a je velmi náročné nové pracovníky najít. V případě onemocnění pracovníků je komplikované zajistit službu i pro stávající klienty. Pro službu je také komplikované zajistit pracovníky pro cílovou skupinu dětí s těžším postižením, neboť péče o ně má svá specifika.

Jaký je územní dosah služby? Působí v regionu ještě další služby osobní asistence?

Služba je poskytována ve městě Klatovy a do 30 km od Klatov. Organizace Hewer, která poskytuje také osobní asistenci na území Plzeňského kraje, na Klatovsku aktuálně nepůsobí (dlouhodobě zde služba neměla klienty).

Jak jsou pracovníci připravováni na práci s dětmi?

V praxi je velký rozdíl poskytovat péči dospělé osobě, která si asistenta sama řídí, a dítěti s autismem, které má jiné potřeby. Je komplikované nalézt zaměstnance, asistenta, který by chtěl pečovat o dítě s těžším zdravotním postižením. A zároveň to znamená zajistit takovému pracovníkovi potřebné vzdělání a dovednosti, aby mohl službu poskytnout kvalitně. Na Klatovsku je zajištění služby osobní asistence dětem se zdravotním postižením dlouhodobý problém.

Jak je služba poskytována časově? Je služba zdarma?

Služba je zajišťována nepřetržitě. Zajištění služby přes noc dosud využil 1 klient. Služba je za úhradu, vyhláška určuje maximální výši úhrady za hodinu služby. Úhrada služby naráží na limity výše příspěvku na péči a potřeby služby pro klienty.

Rozdíl mezi osobní asistencí a homesharingem je to, že asistence je služba placená a osobní asistent musí mít nějaké vzdělání a homesharing je dobrovolnický? Poskytnutí služby/péče je pak stejné?

Základní rozdíl je, že osobní asistence je sociální služba upravena zákonem. Sociální služby mají zákonem dané podmínky, za kterých mohou být poskytovány (registrace služby, vypracování standardů kvality atd.), pracovníci musí mít stanovenou kvalifikaci, kdežto homesharing je na dobrovolnické bázi. Co se týče poskytnuté péče/služby, homesharing je založený na dlouhodobém vztahu, který vznikne mezi hostitelskou rodinou a dítětem, což osobní asistence nemusí zajistit (střídání asistentů u klienta). Jedná se o dvě formy odlehčení pro pečující rodinu, které se mohou dobře doplňovat.

➤ Tichý svět

Organizace je sociální službou, která poskytuje bezplatně službu jakýmkoliv osobám se sluchovým postižením. Služba působí v Plzeňském kraji a v dalších 9 krajích, nově má organizace pobočku v Karlovarském kraji.

Cílovou skupinou je jakákoliv osoba se sluchovým postižením – neslyšící osoba, která využívá český znakový jazyk, senior, dítě se sluchadlem, osoba s tinnitem, osoba, která se potýká se ztrátou sluchu. Služba klientům poskytuje komplexní podporu terénní a ambulantní formou – ambulance se nachází v Plzni a je pro klienty dostupná 2x do týdne, terénně je služba poskytována po celém kraji. Organizace poskytuje 3 služby:

- sociální rehabilitace – je určena klientům od 11 let, zahrnuje např. pomoc s využitím MHD (jak se dostat do školy, k prarodiči), pomoc s finanční gramotností (nakupování v obchodě), orientace v prostoru (např. v obchodě), pomoc s komunikací (např. když dítě ztratí sluch po nehodě či nemoci)
- odborné sociální poradenství – služba bez věkového omezení, zajišťuje poradenství v oblasti průkazů ZTP, příspěvků, invalidních důchodů, dluhové poradenství atd.
- tlumočnické služby – jedná se o přepis a tlumočení do českého znakového jazyka – přepis využívají nedoslýchavé osoby, např. při návštěvě úřadu nebo při různých setkání (to, co se řekne, klient vidí přepsané na tabletu, telefonu – funguje online), tlumočnické služby jsou poskytovány buď fyzicky, kdy si klient objedná tlumočnicka, např. když jde k lékaři, nebo online prostřednictvím Tiché linky (klient si službu objedná např. přes svůj telefon a má ji k dispozici, např. u lékaře, na policii apod.)

Neslyšící mají svůj vlastní jazyk – český znakový jazyk, který není variantou českého jazyka, je to samostatný jazyk. Neslyšící člověk, který se již narodil jako neslyšící, nebo přišel o sluch v raném věku, neumí automaticky číst nebo psát v českém jazyce, znakový jazyk má úplně jinou stavbu vět, je hodně osekáný, slyšícím mohou neslyšící připadat příliš přímí či drzí (řeknou věci tak, jak jsou, bez omáčky). Každá země má jiný znakový jazyk. Existuje mezinárodní znakový systém, ale ten moc lidí nevyužívá a ani se ho neučí.

➤ **UCHO, SAS Berkana**

➤ **Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR**

SAS Berkana – jedná o sociálně aktivizační službu pro děti se zdravotním postižením od narození do 18 let. Služba pracuje na podpoře schopností a dovedností dětských uživatelů, a především na nastavování alternativní komunikace v rámci jejich typu postižení. Služba pracuje s dětmi s mentálním, kombinovaným postižením, s jakýmkoliv typem postižení, s neverbalitou a také s dětmi s poruchou autistického spektra, které v současné době tvoří většinu klientely služby. Služba je poskytována ambulantně v Domažlicích, dá se říci, že navazuje na ranou péči ve chvíli, kdy raná péče s podporou rodiny skončí. Služba dokáže rodičům poskytnout servis ohledně vzdělávání jejich dětí, nastavování opatrovnictví a svéprávnosti související s 18 rokem věku a v dalších oblastech.

Vedoucí SAS Berkana je zároveň pracovnící Poradny Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR (SPMP), která poskytuje službu odborného sociálního poradenství ve stejné budově jako SAS Berkana. Provoz poradny je 1x týdně s celorepublikovou působností. Další dvě pobočky společnosti jsou v Brně a Praze. Služba nabízí tým odborníků, specialistů na jednotlivé oblasti lidského žití, jako je např. svéprávnost, vzdělávání, pracovní uplatnění a další.

Kapacita je zatím volná v obou službách.

Záměrem služby SAS Berkana je od ledna 2024 poskytovat službu alespoň v nějakém rozsahu i v terénní formě, aby službu mohli využít i rodiče s dětmi s těžším postižením, kteří za službou nemohou dojet. Zatím není stanovena případná dojezdová vzdálenost služby od Domažlic, vše se zatím vyvíjí. Stejně jako v dalších službách je problém s nalezením nových pracovníků.

➤ **Charita Sušice, terénní odlehčovací služba**

Informace poskytla paní Eberlová. Služba je poskytována v Sušici, Kašperských Horách, Kolinci a Železné Rudě osobám bez omezení věku. Cílovou skupinou jsou osoby s chronickým postižením, se zdravotním postižením, senioři a rodiny s dětmi. Nejmladší klientkou či zájemkyní o službu byla 16letá slečna se zdravotním postižením. Pracovnice služby neregistrují zájem o službu ze strany rodičů menších dětí. Na Klatovsku služba pokrývá ještě Čachrov, Klatovy jsou pro dojezd ze Železné Rudy již daleko.

➤ **Hospic sv. Jana N. Neumanna, Domácí hospic sv. Markéty, terénní odlehčovací služba**

Informace poskytla paní Eberlová. Organizace zajišťuje kromě paliativní péče i terénní odlehčovací službu pro osoby se zdravotním postižením bez omezení věku. Dojezdová vzdálenost je 20 km od Strakonice, tím služba pokrývá část horažďovického regionu.

➤ **Diecézní charita Plzeň, Volnočasové kluby Duha, sociálně aktivizační služba**

Informace poskytla paní Eberlová a Ticháčková. Jedná se o ambulantní službu v Domažlicích určenou osobám s chronickým duševním onemocněním, s mentálním, tělesným, sluchovým, zrakovým, zdravotním a kombinovaným postižením od 7 let věku. Klienti služby jsou nejčastěji ve věku kolem 30 let, aktuálně je nejmladší klient ve věku 20 let, s mladšími klienty se služba nepotkává. Aktuálně má služba naplněnou kapacitu.

➤ **Úřad práce – pracovnice na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**

V dubnu 2023 skončil projektu úřadu práce, který zajišťoval pracovní rehabilitaci pro osoby s invaliditou či zdravotním znevýhodněním nebo postižením jakéhokoli typu. Pracovnice poskytovaly poradenství (od zjištění autobusového spojení, přes lékaře, zdravotní pojišťovnu),

zajištění rekvalifikačních kurzů a pracovní rehabilitaci u zaměstnavatele. Cílem projektu bylo, aby lidé, kteří mohou pracovat, našli na pracovním trhu uplatnění – spolupráce se zaměstnavateli je složitá, v regionu chybí chráněná místa, kam by mohli být klienti umístěni, na otevřeném trhu je málo zaměstnavatelů, kteří by do zaměstnávání osob s postižením chtěli jít – je to také hodně o informovanosti (zaměstnavatelé si pod osobou s invaliditou představí člověka na vozíku, neví o tom, že existuje spousta jiných znevýhodnění).

Na ukončený projekt navazuje nový projekt na 4 roky, který je postavený trochu jinak, nicméně pracovní rehabilitace je také součástí – jedná se o poradenský projekt, kdy klienti dostanou komplexní informace ve výši 40 hodin.

Pracovníci nejčastěji kontaktují rodiče dětí, které ukončily školu, a rodiče řeší, co s nimi dál. Úspěšnost obsazování osob do zaměstnání – během roku se někdy podaří zajistit místo 5, 6 osobám, někdy 2 osobám, někdo projede rekvalifikací – je to také o tom, jak je dotyčný schopný, stane se také, že někoho zaměstnají, ale dotyčný musí po chvíli skončit. Spolupracují s Jdeme dál pro osoby s postižením z Diakonie Západ. Zaměstnavatelé se do zaměstnání CS zapojí, pokud dostanou nějakou finanční pomoc, to je pro ně motivace – otázka je, kolik financí na to bude.

Je realizována také nějaká podpora zaměstnávání pečujících osob?

Pečující osoby po nástupu dítěte do školy často končí na ÚP s požadavkem na zkrácený pracovní úvazek. Míst na zkrácený úvazek je velmi málo, je to hodně o vyjednávání se zaměstnavatelem. Projekt na podporu pečujících osob úřadem práce realizován není.

V Plzeňském kraji působí další služby pro osoby se zdravotním postižením, které mohou pečující rodiny využívat, např. Centrum Hájek, který působí ambulantně ve Štáhlavech a umožňuje rodičům i pobyty ve svých zařízeních, aby nemuseli každodenně dojíždět. Poskytuje také rehabilitační programy, pobyty jsou však finančně velmi nákladné (např. 14 dní cca 100 tis. Kč). Nabízejí také denní stacionář a odlehčovací službu, které jsou finančně dostupné. Pro klienty zajišťují také svoz.

V kraji jsou provozovány také pobytové odlehčovací služby, které zajistí celodenní péči o pečovanou osobu po stanovenou dobu (měsíc, týden apod.), aby mohla pečující osoba např. podstoupit zdravotní zákrok či si odpočinout. Tyto služby jsou pro již starší děti, od 15 let.

Jak mohou postupovat pečující osoby, když potřebují zajistit službu:

- v případě, že pečující osoba neví, jaká služba by byla vhodná či zda nějaká služba vůbec existuje, je možné kontaktovat jakoukoliv sociální službu, která v rámci základního sociálního poradenství pečující osobu nasměruje na vhodnou službu a předá kontakty na služby v okolí
- v případě, že potřebná služba se v regionu nenachází, je možné kontaktovat sociální odbor obce s rozšířenou působností (Klatovy, Domažlice, Sušice, Horažďovice)
- pokud se i přes pomoc pracovníků sociálního odboru nepodaří službu zajistit, je třeba kontaktovat Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Plzeňského kraje – kraj zajišťuje dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území. Je dobré, aby se na kraji soustředily informace o tom, kde a jaké služby v kraji chybí.

Zdroje informací o sociálních službách:

- online poradna provozovaná Plzeňským krajem a dostupná na webových stránkách Plzeňského kraje (<https://socialnisluzby.plzensky-kraj.cz/>)
- Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Plzeňském kraji – z roku 2019 – dostupný na webových stránkách Plzeňského kraje (https://socialnisluzby.plzensky-kraj.cz/Uploads/Files/5kcdegvz_ivd.pdf)
- Registr poskytovatelů sociálních služeb (<https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>), kde je možné vyhledávat služby v celé ČR. Pro pečující osoby je registr poněkud nepřehledný.

Potřeby pečujících osob v oblasti zajištění podpory v péči

Při rozhovorech s pečujícími osobami v regionech bylo zjištěno, že pečující postrádají následující služby:

- chybí služby, které pečujícím pomohou odlehčit od péče (odlehčovací a asistenční služby – hlídání)
- chybí pobytové služby pro dlouhodobou péči, až dojdou síly
- chybí služby zajišťující péči při náhlých situacích pečujícího (hospitalizace,.....)
- chybí zajištění komplexních služeb (vývoj potřeb pečujících a pečovaných osob)
- chybí alternativy ke stávajícím službám, aby bylo na výběr
- v regionu chybí pobytové služby
- chybí chráněné bydlení
- chybí volnočasové kroužky, aktivity, místní skupiny – socializace, rozvoj dovedností a schopností klientů, smysluplné trávení volného času
- chybí služby s domácí atmosférou

Průzkum potřeb pečujících osob

- probíhal prostřednictvím dotazníku online v období 21.4.-31.5., celkem se ho zúčastnilo 33 osob
- podrobnější informace jsou uvedené v prezentaci k setkání, přičemž v době konání setkání byly k dispozici data od 32 respondentů
- vyhodnocení průzkumu potřeb bude zasláno vedoucím sociálních odborů ORP a dalším aktérům ve věci zajištění chráněného bydlení

Diskuze:

Zkušenosti pečující osoby z **volnočasové aktivity plavání** – syn rád plave, docházel tedy do kroužku plavání pro autistické děti. Náplň kroužku však nebyla upravena pro tuto cílovou skupinu, nebyly k tomu např. senzorické prvky. Kroužek přestala rodina navštěvovat. Nově klatovský dům dětí a mládeže otevírá kroužky pro děti s autismem, rodina je přihlášená a je zvědavá na zkušenosti.

V Praze kdysi fungovala **specializovaná služba doprovodu na kroužky** pro děti od cca 5, 6 let. Dětem by to umožnilo zařadit se do běžných kroužků. Byla by to hezká forma osobní asistence. Diakonie Západ poskytuje službu sociální rehabilitace, tzv. služba Jdeme dál pro osoby s postižením, jejímž cílem je podpořit osoby se zdravotním postižením v osamostatňování, aby mohly co nejvíce žít

samostatně. Služba je ale pro starší děti. Bylo by fajn zajistit doprovody i pro menší děti – pomohlo by to rodičům naučit se pouštět děti, například na kroužek.

Při veřejných kulturních či volnočasových akcích ve městech by rodiče dětí s postižením uvítali **relaxační zónu uzpůsobenou dětem**, kde by si děti mohly odpočinout, na chvíli si lehnout apod. Děti s různým typem postižení mají s pozorností a výdrží problém, vydrží v klidu jen krátkou dobu, pak potřebují změnu, odpočinek, možnost si třeba někde lehnout. Obecně by bylo zapotřebí více hledat cesty, jak by se děti se speciálními potřebami mohly více zapojit do běžného prostředí, než pro ně hledat a vytvářet něco extra.

Zkušenosti s využitím **příměstského tábora** – dcera by zvládla příměstský tábor (mentálně i fyzicky), ale problém je, že organizace pořádající příměstské tábory vyžaduje k dítěti s lehčím až středním mentálním postižením zajištění asistence. A tady se zase naráží na neexistenci služeb či nedostatek jejich kapacit. Pokud asistenci zajistí matka, nebude příměstský tábor takovým přínosem, tak jak by rodič potřeboval.

Postrádána je větší připravenost speciálních škol mít **družiny** do pozdního odpoledne, aby rodiče, kteří se chtějí vrátit do práce, mohli. Na toto se naráží v mnoha speciálních školách, řešilo se to v Horšovském Týně, ve speciálních třídách v Horažďovicích, často vyučování končí úderem 12 hodiny a děti je třeba vyzvednout. Přímo v klatovské škole, která je výborná, **není družina otevřená pro dítě s velkou mírou podpory**. Může to být i kapacitou, ale problém je, že se z kapacitních důvodů nedostává právě na děti s větší mírou podpory. Podmínkou pro využití družiny je to, že dítě bude chodit ve škole na oběd. Dítě pobývajícím v družině tak musí zvládnout hromadné odchody do jídelny apod. Družinu v klatovské škole využívají spíše děti z praktické školy, děti ze speciální školy jsou pro pracovníky komplikovanější. Bylo by fajn, upravovat podmínky ve školách, které již fungují, než vytvářet něco úplně nového. Rodiče se potýkají i s neochotou pracovníků vyjít vstříc např. při servírování oběda (nepolévat přílohu omáčkou apod.), dítě pak oběd nesní. Pracovnice argumentují tím, že musí nabízet celé dané jídlo. Hodně je to o lidech a jejich přístupu.

Náhlá akutní situace na straně pečující osoby, kdy je třeba zajistit péči o pečovaného – řešením by mohlo být vymezit v chráněném bydlení jeden byt či bytovou jednotku pro krizové bydlení pro tyto účely s podporou 24/7, aby vůbec bylo, kam pečované osoby umístit (tak jako města provozují krizové byty pro náhlé krizové situace občanů). Situace se nyní řeší např. krizovým lůžkem v nemocnici nebo v ústavu, což pro pečovanou osobu musí být velký šok. Menší prostory pro pečovaného by byly příjemnější, a i by byly lepší pro nastavení služby a péče a spolupráce. Jedná se o aktuální téma, situace nastávají, rodiče se snaží je řešit i dopředu a plánovat, aby situace byla zajištěná, ale možností je minimálně. V rámci OSPODu, které neřeší primárně děti s postižením, je na tyto situace pamatováno – je vytvořena síť zařízení pro tyto účely. V případě dítěte s postižením by však v těchto zařízeních na to nebyl připraven personál. Krizová lůžka, která by šla využít v případě dítěte s postižením, by měla být vyčleněna v nemocnicích, přesto jedna z pečujících osob, která se zúčastnila dotazníkového šetření a řešila náhlou krizovou situaci, tak jí musela řešit přes OSPOD, aby se podařilo péči dítěti zajistit (přes krizová lůžka se to nepodařilo). Lůžko krizové intervence je např. v Nemocnici u sv. Jiří, ale je určeno na 1 noc.

Jak potřebné služby v regionech zajistit:

- zajistit novou sociální službu je poměrně komplikované – služba musí splňovat zákonné podmínky
- financování služeb je vícezdrojové, podílí se na něm více institucí, od státu, kraje, obcí, uživatelů prostřednictvím příspěvků na péči, dárců atd.
- dál je třeba najít provozovatele/poskytovatele služby, najít vyhovující prostory a pracovníky
- v každém komunitním plánu za dané ORP je uvedena potřeba odlehčovacích služeb a asistenčních služeb, pokaždé v trochu jiné podobě, např. chybějící pobytová odlehčovací služba apod., často je v plánech zmiňovaná i podpora pečujících osob v informovanosti, v osvětě
- co se týče krajského komunitního plánu a priorit kraje pro letošní rok, kraj dlouhodobě podporuje pečovatelskou službu, osobní asistenci a odlehčovací službu, dále pro letošní rok podporuje chráněné bydlení, podporu samostatného bydlení, pobytové zařízení pro stárnoucí rodiče a jejich zdravotně postižené děti, o které pečují, a dále pak konkrétní služby v jednotlivých regionech
- základní síť pro rok 2023 kraj otevřel pro následující služby: pečovatelská služba, osobní asistence, odlehčovací služba (terénní), odborné sociální poradenství (adiktologická problematika)

Co můžeme dále dělat:

- informovat pečující osoby o stávajících službách
- v rámci zpracovaných komunitních plánů ORP vyjednávat s obcemi, krajem, poskytovateli o zajištění finančních prostředků a potřebných prostor pro služby – chybí partnerský přístup (všichni máme problém, pojďme vymyslet, jak ho vyřešit)
- volnočasové aktivity pro děti se zdravotním postižením je třeba řešit v jednotlivých regionech (nelze spádově jako např. chráněné bydlení)
- v rámci naplňování komunitních plánů je možné realizovat setkání pro pečující osoby, stávající volnočasové aktivity a projednat možnost rozšíření aktivit i pro děti se zdravotním postižením
- je třeba, ideálně ze strany kraje, více informovat obce o potřebě financování sociálních služeb

V rámci projektu MAS Pošumaví budou realizovány následující aktivity:

- koordinace svépomocných skupin pro pečující osoby
- rozvoj homesharingu
- jednání o zajištění chráněného bydlení na Klatovsku
- vyhodnocení průzkumu potřeb pečujících osob a předání sociálním odborům

I takovéto setkání služeb a pečujících rodičů může být prvním krokem k nějakému posunu. Když se tuto nebude dít, nebude se o potřebách pečujících a zdravotně postižených dětech vědět. Někam se potřeba služeb posunout musí, protože děti se zdravotním postižením zde jsou, patří do společnosti a je třeba s tím něco dělat.

Problémem také je **nerovnoměrné zajištění služeb v kraji**, kdy v Plzni je zajištěno velké množství služeb pro typ postižení, kdežto v pohraničí funguje pouze jedna služba, která má problém získat pracovníka, který pro ni bude pracovat. Netýká se to jen služeb pro osoby se zdravotním postižením, ale např. i psychiatrických služeb pro děti či rodiny. Potřebné by bylo věnovat se ze strany kraje saturaci venkovských regionů (Plzeň je saturovaná dostatečně). Stejně tak je lepší situace v regionech směrem na Prahu (Rokycansko), kdy mají rodiny dobrou dojezdovou vzdálenost jak do Plzně, tak do Prahy, Berouna. Ze strany vedoucí sociálního odboru je vnímaná unavenost a vyčerpanost poskytovatelů – **při jednáních o zajištění nové služby je problém najít poskytovatele, který by byl k tomu ochotný.**

Datum: 16.10.2023

Zapsala: Tereza Eberlová, CpKP ZČ

Přílohy zápisu:

- prezentace k setkání
- prezentace ke službám: ZŠ speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín
 - Homesharing
 - Diakonie ČCE – Středisko celostátních programů a služeb (raná péče)
 - Tichý svět
- seznam služeb v regionech, vč. kontaktů